

Какви са, прочее, Д-р Кржстевите заслуги като критик? Тия заслуги трябва да дирим пр-ди всичко в самата му критическа дейност, тясно свързана с имената най-вече на Пенча Славейков, П. Тодоров и Яворов. Д-р Кржстев пръв заговори за автора на „Острова на блажените“, след като бе вече положил на методични начала критиката; пръв заговори за поетични прелести у тоя голем поет, заговори настоятелно, с увлечение и страст; работеше упорито върху него без да се отчае, изучаваше го обстойно и то в едно време, когато за поета малцина искаха да знаят и малцина искаха да им се говори за него. Не по малки са заслугите му спрямо Тодорова и Яворова. Мнозина мислят, че, ако не бе Д-р Кржстев, тия писатели едва ли не биха се похабили: Тодоров би продължавал да пише социални разкази в които не щеше да се прояви, в Яворов би чезнал, може би, из провинцията, малко известен, без да има възможност да разцвяти таланта си. Тримата писатели и критикът, който ги спояваше, образуваха ядрото на известния у нас кръг около *Мисъл*, който игра значителна роля в историята на литературата ни. А самото списание *Мисъл*, днес е най-ценен паметник за историята на научната ни мисъл, художествената литература и културно-обществения ни живот в течение на 20 години.

Д-р Кржстев не беше без слабости: той не бе свършен критик, у когото бихме срещнали всички изискани качества. Той мисли и работи в едно време, когато критиката ни бе в пелени, даже съвсем не съществуваше, а литературата едва се оформяваше. И това, което той извърши, не е от малко значение и не ще възпре потомството да му отдаде своите почитания и титли на заслужил критик — общественик. Защото, както казва Волтер, един превъзходен критик би бил един художник, който би имал много познания и вкус, без предразсъдъци и без завист, туй обаче е трудно да се намери.

---